

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Öğrencilerinin Tarih Ve Coğrafya Derslerine Yönelik Tutumları (Adıyaman Örneği)

Kadir ULUSOY¹, Kamile GÜLÜM²

Özet: Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin tarih ve coğrafya dersine karşı tutumlarını tespit etmek ve bu derslerle ilgili görüşlerini almaktır. Çalışma Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan 101 sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencisi ile yapılmıştır. Tarih ve coğrafya dersi ile ilgili öğrencilerden alınan nitel ve nicel veriler değerlendirilmiş, frekans, yüzdelik ve aritmetik ortalamaları alınmış ve anket sonuçları değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin tarih ve coğrafya konularına karşı ilgili ve istekli oldukları ancak öğretmenlerin dersi işleyişlerinin ve uyguladıkları yöntem ve tekniklerin bu ilgi ve isteği sürdürmede etkili olduğu, belirtilmiştir. Öğrencilerin tarih dersine oranla coğrafya dersine karşı daha ilgili ve istekli olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: tarih dersi, coğrafya dersi, sosyal bilgiler öğretmeliği, tutum

Attitudes Of The Department Of Social Sciences Teaching Students' Towards The History And Geography Courses

Abstract: The aim of this work is to determine the attitudes of Department of Social Sciences Teaching students' towards the history and geography courses and also to obtain the students' opinions about related courses. The study was carried out with the 101 students of Department of Social Sciences Teaching studying in Faculty of Education in Adıyaman University. Quantitative and qualitative data in relation of history and geography courses taken from the students were evaluated. In addition, frequency, percentage and arithmetic means of them were figured out and the results of questionnaires were also evaluated. The results of the study showed that students were eager to learn the subjects of history and geography, but the results also indicated that the methods and techniques used by the teachers were critically essential to maintain the eagerness and interest of the students. Furthermore, It was revealed that students were much more eager to take geography courses in comparison to take history courses. In other words, students' attitudes towards History and Geography are quite positive.

Key Words: history course, geography course, social sciences teachers, attitudes

GİRİŞ

Sosyal bilimler/bilgiler, insan davranışının önemli boyutlarını inceleyen ve analiz eden disiplinlerin oluşturduğu bir çerçevedir(Tanrıöğen;2006:1)

İlköğretimde okutulan sosyal bilgiler dersinde tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji, psikoloji gibi disiplinler işlenmektedir, dersin konularının ağırlıklı dağılımlarına bakıldığında tarih ve coğrafya konularının ağırlığının olduğu görülmür.

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde çevreye topluma ve insanlığa karşı görev ve sorumluluklarını öğrenmesi, toplumsal sorunlara çözüm getirebilmesi ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla belli beceri ve davranışları kazanması hedeflenmektedir. Toplumsal önemine rağmen genelde sosyal bilgiler dersi ve özellikle bu ders içindeki tarih ve coğrafya konuları öğretmenler tarafından geleneksel yöntemlerle anlatılmaktadır. Alanın özelliğini dikkate almadıklarından ve dersi zenginleştirmediklerinden sosyal bilgiler dersini öğrenciler sıkıcı ve soyut bulmaktadırlar(Freeman&Lestik:1988).

Öğretmenlerin öğrettikleri alan hakkında ki tutum ve inançları, öğretim etkinliklerinin planlaması ve yürütülmesinde en önemli unsurlardan biridir.(Richardson,1996:102-119) öğretmenin görevi öğretilecek konuya karar verip, bu bilgileri kendince en iyi yolla düzenlemektir. Öğretmen anlatan yani aktif öğrenci pasif durumdadır. Artık birçok eğitime göre öğretmenin öğrenciye doğrudan bilgiyi aktarması ve açıklama yapması değil olara kılavuzluk

¹ Yrd. Doç.Dr., Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğrt.ABD., kulusoy@adiyaman.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğrt. ABD., kgulum@adiyaman.edu.tr

yapması gerekmektedir(Köstüklü,1999). Öğrencinin sürekli olarak değil ama ilgi, beceri ve istekleri doğrultusunda özellikle tarih ve coğrafya derslerine katılması oldukça önemlidir.

Toplumun büyük bir kesimi coğrafyayı sadece genel kültür veren bir bilim olarak kabul etmektedir(Doğanay;1989:10). Birçok eğitimci ve öğrenci coğrafya dersini sadece istatistik dersiymiş gibi algılamakta Türkiye'nin en büyük gölü, en uzun nehri, en yüksek dağı ezberlemek derste öğrenilenlerin kalıcı olmamasına ve dersin sevimsiz olmasına sebep olmaktadır. Benzer durum tarih dersi içinde geçerlidir. Tarih konuları sadece savaş ve anlaşmaların anlatıldığı ve ezberlendiği bir ders gibi görülmektedir. Oysa amacı geçmişi en iyi şekilde bugüne aktarmak olan tarih dersinin amaçlarını öğrencilere aktarmak anlaşma ve savaş isimlerini öğrenmekten daha önemlidir. Tarih dersi sıkıcı olarak bilinen bir ders değil dünyayı daha iyi anlamak için öğrenilen ve sevilen bir ders olarak bilinmelidir.

Öğrencilerin başarısına etki eden en önemli faktörlerden biri de derse karşı olan tutumdur. Tutum belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir(Tezbaşaran,1997:1). Demirel(1999)'in de belirttiği gibi eğitim sürecinde bir birey de olumlu tutum ve davranış değişikliklerinin olması beklenir.

Sosyal bilgiler dersi içinde tarih ve coğrafya konuları öğrenilmesi zorunlu alanlardır. Öğrencilerin derse karşı olan olumsuz tutum ve davranışları, isteksizlikleri, dersi sınav kaygısı ile başaramamaları ve bireysel farklılıklardan dolayı olan ilgi düzeyleri ile alakalı olarak derse bakış açıları farklı oluyor. Tarih ve coğrafya derslerine yönelik öğrenci tutumlarının başarıyı artırmada etkili olduğu bilinmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

- 1.Sosyal Bilgiler öğrencilerinin tarih ve coğrafya dersine yönelik tutumları nasıldır?
- 2.Sosyal bilgiler öğrencilerinin tarih ve coğrafya dersine yönelik tutumlarında cinsiyete göre bir farklılık var mıdır?
- 3.sosyal bilgiler öğrencilerinin tarih ve coğrafya dersine yönelik tutumlarında sınıflara göre farklılıklar var mıdır?
- 4.sosyal bilgiler öğrencilerinin tarih ve coğrafya dersine yönelik tutumlarında mezun olduğu okula göre farklılıklar var mıdır?

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni üniversitelerin sosyal bilgiler öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerdir. Araştırmanın örneklemini ise Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencileridir.

VERİ TOPLAMA

Öğrenci görüşlerini almak için anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasında 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır.

1.00 – 1.79	Kesinlikle Katılmıyorum	1
1.80 – 2.59	Katılmıyorum	2
2.60 – 3.39	Kısmen	3
3.40 – 4.19	Katılıyorum	4
4.20 – 5.00	Kesinlikle Katılıyorum	5

BULGULAR VE YORUMLAR

Yapılan ankette elde edilen bulguların, SPSS paket programı kullanılarak yüzdeleri, frekansları ve ortalamaları alınmıştır. Ayrıca T-Testi ve One Way Anova sonuçlarına bakılmıştır. Öğrencilerin anket sorularından başka tarih ve coğrafya dersleri ile ilgili görüşlerini de ifade etmeleri istenmiştir.

Aşağıda bu bulgulara yer verilmektedir.

Tablo1: ÖĞRENCİLERİN CİNSİYETLERE GÖRE T-TESTİ SONUÇLARI

Önermeler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	df	t	p
Tarih konularını işlerken sürekli anlatım yönteminin kullanılmasından sıkıntı duyarım.	Erkek	58	3.51	.878	97	3.505	.001
	Kız	41	4.31	1.259			

Cinsiyetler arası görüş farklılıklarının olup olmadığını öğrenmek için yapılan t-testi sonucuna göre 2 maddede görüş farklılıklarına rastlanmıştır.

Öğrencilerin “Tarih konularını işlerken sürekli anlatım yönteminin kullanılmasından sıkıntı duyarım.” önermesine verdikleri cevaplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur($t=3.505$, $p<.05$). Bu farkın kaynağını belirlemek için yapılan istatistik sonuçlarına baktığımızda farkın erkeklere göre ($\bar{X}=3.51$) kızların ($\bar{X}=4.31$) daha fazla katılım gösterdiği görülmektedir. Erkeklerin görüşlerinin “Katılıyorum” yönünde, kız öğrencilerin görüşlerinin ise “Tamamen Katılıyorum” yönünde olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin tarih konuları işlenirken sürekli anlatım yönteminin kullanılmasından çok fazla sıkıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2:

Önermeler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	df	t	p
Coğrafya dersi çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir.	Erkek	60	4.56	.401	99	2.166	.033
	Kız	41	4.80	.620			

Öğrencilerin “Coğrafya dersi çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir.” önermesine verdikleri cevaplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur($t=2.166$, $p<.05$). Bu farkın kaynağını belirlemek için yapılan istatistik sonuçlarına baktığımızda farkın erkeklere göre ($\bar{X}=4.56$) kızların ($\bar{X}=4.80$) daha fazla katılım gösterdiği görülmektedir. Erkeklerin ve kızların “Tamamen Katılıyorum” yönünde olduğu görülmektedir. Anket sonucuna göre kız öğrenciler coğrafya dersinin çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemli olduğunu vurgulamışlardır.

MEZUN OLUNAN OKULLARA GÖRE YAPILAN “ONE WAY ANOVA”A SONUÇLARI

Mezun olunan okullara göre yapılan “One Way ANOVA”a göre 2 maddede anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Bu maddeler şunlardır:

16. madde: “Coğrafya çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir.” Maddesine Yönelik Varyans Analizi.

Tablo3:

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	5.988	3	1.996	3.130	.029	1.2
Gruplar içi	60.517	95	.637			
Toplam	66.505	98				

p<.01

p<.05

1.Genel Lise, 2. Anadolu Lisesi, 3. Anadolu Öğretmen Lisesi, 4. Diğer

Yukarıdaki okulların (Coğrafya dersi çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir.) maddesi ile ilgili analiz sonucuna göre, okullar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir $F_{(3,95)}=3.130$, $p<.05$). Başka bir deyişle mezun olunan okullara göre öğrencilerinin ölçme aracındaki bu maddeye yönelik görüş farklılıkları olduğu dikkati çekmektedir.

Okullar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; aritmetik ortalamaları şöyledir. Genel Lise($\bar{X}=4.17$), Anadolu Lisesi($\bar{X}=4.00$), Anadolu Öğretmen Lisesi($\bar{X}=5.00$), Diğer ($\bar{X}=4.40$), Genel ortalama: 4.66'dır.

Aritmetik ortalamalarına bakıldığında maddeye en fazla katılımı Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin verdiği, en az katılımı ise Anadolu Lisesi öğrencilerinin gerçekleştirdiği görülmektedir. Scheffe testinin sonucuna göre “genel lise” ile “Anadolu lisesi” öğrencileri arasında görüş farklılığı ortaya çıkmıştır. Ortalaması (5.00) olmasına rağmen “Anadolu Öğretmen Lisesi”nin diğer okullarla görüş farklılığının olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeni ise sadece 2 öğrencinin Anadolu öğretmen lisesi mezunun olmasıdır. Genel lise ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin ortalamaları “Katılıyorum” yönündedir.

22. madde: “Coğrafya konuları işlenirken derse zevkle girerim.” Maddesine Yönelik Varyans Analizi.

Tablo 4:

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	2.931	3	.977	3.431	.020	1.2
Gruplar içi	27.624	97	.285			
Toplam	30.554	100				

p<.01

p<.05

1.Genel Lise, 2. Anadolu Lisesi, 3. Anadolu Öğretmen Lisesi, 4. Diğer

Yukarıdaki okulların (Coğrafya konuları işlenirken derse zevkle girerim) maddesi ile ilgili analiz sonucuna göre, okullar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F_{(3,97)}=3.431, p<.05$). Başka bir deyişle mezun olunan okullara göre öğrencilerinin ölçme aracındaki bu maddeye yönelik görüş farklılıkları olduğu dikkati çekmektedir.

Okullar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; aritmetik ortalamaları şöyledir. Genel Lise($\bar{X}=4.34$), Anadolu Lisesi($\bar{X}=3.25$), Anadolu Öğretmen Lisesi($\bar{X}=3.50$), Diğer ($\bar{X}=4.24$), Genel ortalama: 3.83'dir.

Aritmetik ortalamalarına bakıldığında maddeye en fazla katılımı "Genel Lise" öğrencilerinin gösterdiği, en az katılımı ise "Anadolu Lisesi" öğrencilerinin gerçekleştirdiği görülmektedir. Scheffe testinin sonucuna göre "genel lise" ile "Anadolu lisesi" öğrencileri arasında görüş farklılığı ortaya çıkmıştır. Genel lise mezunu öğrenciler "Tamamen Katılıyorum" yönünde görüş belirtmişken, Anadolu lisesi öğrencileri "Kısmen" yönünde görüş bildirmişlerdir.

Anadolu Lisesi öğrencilerinin coğrafya dersine zevkle girmedeği görüşü ortaya çıkmıştır.

SINIFLARA GÖRE ONE WAY ANOVA SONUÇLARI:

Sınıfları karşılaştırmak için yapılan One Way ANOVA'ya göre sınıflar arasında anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar birbirine çok yakın çıkmıştır.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ölçeğe Verdikleri Yanıtların Seçeneklere Göre Ortalama, Yüzde ve Frekans Dağılımları: (N=101)

Tablo5:

	$\bar{X}$	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.Sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konularını çok seviyorum.	4.29	45	44.6	43	42.6	6	5.9	5	5	-	-
2.Coğrafya ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanırım.	4.28	48	47.5	41	40.6	5	5	7	6.9		
3.Tarih ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanırım.	4.09	43	42.6	37	36.6	12	11.9	6	5.9	3	3
4.Coğrafya ile ilgili sorunları çözmekten hoşlanırım.	4.41	56	55.4	34	33.7	5	5	5	5	-	-
5.Tarih dersinde olaylar ile ilgili fikirler ortaya atmayı çok severim.	3.89	33	33	40	40	13	13	11	11	3	3
6.Coğrafya konularını günlük hayatımda	4.05	35	35	47	47	7	7	10	10	1	1

birçok yerde kullanıyorum.											
7.Tarih konularını günlük hayatımda birçok yerde kullanıyorum.	3.61	26	25.7	35	34.7	16	16.2	18	18.2	4	4
8.Coğrafya konularıyla ilgili daha çok bilgi öğrenmek isterim.	4.42	57	57.6	32	32.3	5	5	5	5	-	-
9.Tarih konularıyla ilgili daha çok bilgi öğrenmek isterim.	4.14	49	49.5	32	32.3	7	7.1	5	5	6.1	5.9
10.Coğrafya konularını işlerken sıkıntı duyarım.	1.91	5	5	7	6.9	1	1	49	48.5	39	38.6
11.Tarih konularını işlerken sürekli anlatım yönteminin kullanılmasından sıkıntı duyarım.	3.84	35	35.4	35	35.4	14	14.1	9	9.1	6	6.1
12.Tarih konularına ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını isterim.	3.27	16	16.2	31	31.3	24	24.2	20	20.2	8	8.1
13.Coğrafya konularına ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını isterim.	4.28	32	32	35	53	15	15	14	14	3	3
14.Coğrafya konularına çalışırken canım sıkılır.	1.73	2	2	6	5.9	3	3	42	41.6	48	47.5
15.Tarih konularına çalışırken canım sıkılır.	2.50	13	13.1	17	17.2	4	4	38	38.4	27	27.3
16.Coğrafya dersi çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir.	4.66	70	69.3	29	28.7	1	1	1	1	-	-
17.Tarih çevremizdeki ve dünyadaki gelişmeleri daha iyi anlamamı sağlıyor.	4.42	59	58.4	34	33.7	2	2	4	4	2	2
18.Coğrafya konularıyla ilgili tartışmalara katılmak hiç cazip değildir.	2.01	5	5	8	8.1	12	12.1	32	32.3	42	42.4
19.Tarih konularıyla ilgili tartışmalara katılmak hiç cazip değildir.	1.99	5	5	5	5	12	12	40	40	38	38
20.Çalışma zamanımın büyük bir bölümünü coğrafya konularına ayırmak isterim.	3.27	23	23	22	22	20	20	29	29	6	6
21.Çalışma zamanımın büyük bir bölümünü tarih konularına ayırmak isterim.	3.08	16	16.2	24	24.2	20	20.2	30	30.3	9	9.1
22.Coğrafya konuları işlenirken derse zevkle girerim.	4.29	45	45.5	44	44.4	5	5.1	4	4	1	1

23.Tarih konuları işlenirken derse zevkle girerim.	3.63	30	30	35	35	10	10	18	18	7	7
24.Coğrafya konularını sosyal bilgiler dersinde işlemek gereksizdir.	1.59	3	3	2	2	3	3	36	35.6	57	56.4
25.Tarih konularını sosyal bilgiler dersinde işlemek gereksizdir.	1.58	3	3	3	3	2	2	34	33.7	59	58.3
26.Coğrafya konuları işlenirken vakit geçmek bilmiyor.	1.85	4	4	5	5	6	6	42	42	43	43
27.Tarih konuları işlenirken vakit geçmek bilmiyor.	2.12	9	9.3	7	7.2	6	6.2	40	41.2	35	36.1

Öğrencilerin yukarıdaki tabloda yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre Tarih dersi ile ilgili öğrencilerin görüşleri şunlardır:

Öğrencilerin “Tamamen Katılıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Tarih çevremizdeki ve dünyadaki gelişmeleri daha iyi anlamamı sağlıyor.

Öğrencilerin “Katılıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Tarih dersi ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanırım. Tarih dersinde olaylar ile ilgili fikirler ortaya atmayı çok severim. Tarih konularını günlük hayatımda birçok yerde kullanıyorum. Tarih konularıyla ilgili daha çok bilgi öğrenmek isterim. Tarih konularını işlerken sürekli anlatım yönteminin kullanılmasından sıkıntı duyarım. Tarih konuları işlenirken derse zevkle girerim.

Öğrencilerin “Kısmen” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Tarih konularına ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını isterim. Çalışma zamanımın büyük bir bölümünü tarih konularına ayırmak isterim.

Öğrencilerin “Katılmıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Tarih konularına çalışırken canım sıkılır. Tarih konularıyla ilgili tartışmalara katılmak hiç cazip değildir. Tarih konuları işlenirken vakit geçmek bilmiyor.

Öğrencilerin “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Tarih konularını sosyal bilgiler dersinde işlemek gereksizdir.

Öğrencilerin tabloda yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre coğrafya dersi ile ilgili öğrencilerin görüşleri şunlardır:

Öğrencilerin “Tamamen Katılıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Coğrafya ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanırım. Coğrafya ile ilgili sorunları çözmekten hoşlanırım. Coğrafya konularıyla ilgili daha çok bilgi öğrenmek isterim. Coğrafya konularına ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını isterim. Coğrafya dersi çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılması için önemlidir. Coğrafya konuları işlenirken derse zevkle girerim.

Öğrencilerin “Katılıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Coğrafya konularını günlük hayatımda birçok yerde kullanıyorum.

Öğrencilerin “Kısmen” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Çalışma zamanımın büyük bir bölümünü coğrafya konularına ayırmak isterim.

Öğrencilerin “Katılmıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Coğrafya konularını işlerken sıkıntı duyarım. Coğrafya konularıyla ilgili tartışmalara katılmak hiç cazip değildir. Coğrafya konuları işlenirken vakit geçmek bilmiyor.

Öğrencilerin “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşünü bildirdikleri sorular şunlardır:

Coğrafya konularına çalışırken canım sıkılır. Coğrafya konularını sosyal bilgiler dersinde işlemek gereksizdir.

SONUÇ

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konularını çok seviyorum önermesine tamamen katılıyorum yönünde görüş belirtmeleri diğer sorulara verdikleri cevaplarla da bu konuda ki düşüncelerinin tutarlı olduğunu göstermişlerdir. Çünkü öğrenciler verdikleri cevapla göre tarih dersine karşı ilgi duymaktadır. Tarih dersinin önemli olduğunu düşünmektedirler. Tarih konuları işlenirken yapılan tartışmaların dersi cazip hale getirdiğini söylemişlerdir. Özellikle çevremizdeki ve dünyadaki olayları anlamak için tarih dersinin çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir bölümünün tarih dersine zevkle girdiği görülmektedir. Tarih konularıyla ilgili daha fazla bilgi öğrenmek isteyen öğrencilerin oranı da oldukça fazladır.

Öğrencilerin coğrafya dersi ile ilgili sorulara verdikleri olumlu cevaplar tarih dersine oranla daha fazladır. 6 soruya Tamamen katılıyorum görüşünü belirtirken, tarih dersi ile ilgili 1 soruya tamamen katılıyorum görüşünü belirtmişlerdir. Öğrenciler coğrafya dersi ile ilgili Ankete katılan öğrencilerin coğrafya dersine karşı daha fazla ilgi duyduğu görülmektedir.

Coğrafya ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanmaları, coğrafya konularıyla ilgili daha çok bilgi öğrenmek istemeleri, coğrafya dersine daha fazla ders saati ayrılmasını istemeleri, coğrafya konuları işlenirken derse zevkle girmeleri bu derse karşı olan tutum ve ilgilerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. .

Öğrencilerin tarih ve coğrafya derslerine karşı tutumları oldukça olumludur.

KAYNAKÇA

Demirel, Ö. (1999), Öğretmen El Kitabı, Ankara, PegemA Yayıncılık.

Doğanay, H. (1989), “Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları” *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*. C.1, S:1 s:7-25

Freeman, E., and Levstik, L. "Recreating the Past: Historical Fiction in the Social Studies Curriculum." *Elementary School Journal* 88, no. 14 (1988): 329-337.

Köstüklü, N.(1999) “Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi”, Konya: Günay Ofset.

Richarson.V.(1996),”The Role Of Attitudes And Beliefs İn Learning To Teach “Handbook Of Research On Teacher Education(Ed: J, Skula, T, J, Buttery, E.Guyton), Newyork,Simon And Suchuster Macmillan, S.102-119

Tanrıöğen, A. (2006), Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Etkili Vatandaş Yetiştirme, Editör: Abdurrahman Tanrıöğen, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi

Tezbaşaran, A. (1997), Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu, Ankara Türk Psikologlar Derneği Yayınları, II. Baskı.

EK: ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

TARİH DERSİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

1. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Tarih çok sıkıcı bir derstir. Sürekli aynı şeylerden bahsediliyor. Tarih dersi önemli ancak sevmediğim için bu dersle pek alakalı olmuyorum.

Tarih güzel bir ders ama ilkokuldan beri hocalar hep sıkıcı hale getirdiği için işlemek zoruma gidiyor.

Coğrafya kadar ilgi duymasam da yinede severim.

Geçmişini bilmeyen geleceğini de bilmez. Bu yüzden tarih sayesinde geçmişte meydana gelmiş olaylardan ders alarak bir daha aynı hatalara düşmemeliyiz.

Tarih dersi çok zevkli geçen bir derstir.

Tarih tabii ki önemlidir. Ama liselerde ve diğer eğitim kurumlarında öğrenciyi sıkan veya konunun unutulmasına neden olan ezberci yaklaşım kaldırılmalı. Bunun yerine daha uygulamalı olarak tarih dersi işlenmeli bu yöntemle hem konunun unutulması önlenir hem de öğrenci dersten sıkılmaz.

Tarih dersi işlenirken sıkıcı ama bizim hayatımıza yön verir.

Geçmişimizi öğrenerek geleceğe daha emin adımlarla yürüyebiliriz. Geçmişteki hatalarımızı görerek gelecekte böyle hatalar yapmaktan kaçınırız.

Tarih gelecek hakkında önsezide bulunmamızı sağladığı için gereklidir.

Tarih bilinçlenmek için mi yoksa ezberlemek için mi hiç belli değil. Bence tarih hocaları insanın tarihi hayatına uygulayabilmelidir. Yani tarih insanı bilinçlendirmelidir.

2. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Gerekli bir derstir

3. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Tarih en sevdiğim dersler arasındadır. Bu dersi işlerken yorumlarımı katmak çok hoşuma gidiyor. Bu ders benim coğrafyaya göre daha çok sevdiğim ders diyebilirim.

Tarih ve coğrafya bölümün en güzel dersleridir.

Tarih konuları biraz sıkıcı, biraz daha güncelleştirilip cazip hale getirilebilir. Özellikle eski tarihte düz anlatım olduğundan merak uyandırıcı şeyler aktarılmıyor. Sorun ders olarak sıkıcı olması değil, anlatım ve işleyiş tarzı sıkıcı hale getiriyor.

Tarih dersinin sürekli ezber ve anlatıma dayanması bazen anlaşılması zor ders haline getiriyor. Eğer görsel ifadelerden daha çok faydalansaydık belki tarih dersleri daha zevkli ve anlaşılır bir ders olurdu.

Tarih geçmişte yaşanan olayları sebep-sonuç ilişkisi içinde bize anlatır. Tarihi doğru anlarsak biz atalarımızın yaptıklarını anlar ve düşükleri hatalara tekrar düşmeyiz.

Tarih dersini genelde hep sevmişimdir. Geleceğimize güvenle bakmamız için bilinmesi gereken bir derstir.

Tarih dersleri gayet iyi şekilde geçmektedir. Onunda ders sayısı artırılmalıdır. Öğrencilerin derse katılımları sağlanmalıdır.

Tarih kendi alanımız(sosyal bilgiler öğretmenliği) olduğu halde çok sıkıcı gelmektedir. Önemli olan tarihin fazla okutulması değil öğrencinin ne anladığıdır. Yani derste işin özü sunulmalıdır.

Tarih dersinde tarih ezberlemek istemem. Aklımda tutamam.

Tarih bir milletin geleceğine ayna tutan olaylar bütünüdür. İnsan neyin ne olduğunu bilmeden yaptığı ya da yapacağı şeyler boş bir çalışmadır. Tarihi olmayan bir topluluğa millet demek saçmadır.

Tarih dersleri ilköğretim 4. sınıftan itibaren başladığı için bazen sıkıcı gelebilir. Ama gerek benim bölümümün ana dersi olması gerekse ders bana sıkıcı gelmediği için dersi severek ve zevkle dinliyorum.

Tarihi anlamak, yorumlamak ve ondan ders çıkarmak gerektiğine inanıyorum.

Tarih veya coğrafya veya başka bir ders fark etmez, dersin sevilip sevilmemesi tamamen hocaya bağlıdır.

Tarih geçmişle günümüz arasında bağ kurmak için ve geçmişten ders almak için gereklidir.

Hocanın uzun uzadıya anlatarak dersi geçirmesinin hiçbir anlamı yoktur.

Tarih ders saatinin artırılmasını ve KPSS'ye yönelik işlenişin ve çalışmaların yapılmasını da isterim.

Hiç sevmem.

4. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Her şey açık seçik tartışılırken “milli tarihi” yok etme icraatlarına son verilmelidir.

Tarih dersini çok seviyorum. Bu alanda daha fazla ders görmek isterim.

Tarih konularını öğrenirken kitaptaki konuların yorumlarını öğrenmek değil konuları kendine göre yorumlamak önemlidir.

Okulumuzda tarih dersleri öğrencilere ödev olarak verildiği için gerekli ayrıntıyı hocadan öğrenemiyoruz.

Tarih dersinden memnunum.

Tarih geçmişten ders alma açısından çok önemli bir disiplindir. Bu yönüyle ele alınırsa çok faydalı olur.

Tarihte olayların bilinmeyen yönlerinin anlatılması isterim.

Tarih konuları çok karmaşık geliyor. Tarih dersini tam anlamıyla başaramadığımdan dolayı bu dersi pek sevmiyorum. Tarihi olayların sıralamasını yapmakta zorlanıyorum ve bana çok detaylı geliyor. Bu bölümü(sosyal bilgiler öğretmenliği) okumama rağmen tarihi tam anlamıyla bilmiyorum.

Tarih zevkli ama ders saatlerinin uzun yer alması gereksiz ve sıkıcıdır.

Tarih insanın geçmişini öğrenip geleceğinin planını iyi yapması için oldukça önemlidir. Ama biraz daha zevkli işlense daha faydalı olacaktır.

Tarih geleceği daha iyi görmek için gerekli bir derstir. Bu yüzden onu biraz daha seviyorum.

Hocalar öğrenciyi fazla sıkıyor.

COĞRAFYA DERSİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

1.sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Güzel ve zevkli bir ders, bence bu dersi işlerken zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum. Coğrafya süper bir derstir.

En sevdiğim ve en çok ilgi duyduğum derstir.

Coğrafya dersi gayet güzel ve zevkli bir derstir. Coğrafya dersi sayesinde günlük yaşamımızda çevremizi anlamaya yardımcı oluyor.

Coğrafya konuları çok karışıktır, anlaşılması zordur.

Coğrafya konuları okullarda daha görsel bir şekilde öğrencilere aktarılmalıdır. Öğrenciler hem görerek hem de okuyarak konuya daha hâkim olurlar. Maalesef ülkemizde genel liselerde bu uygulamayı göremiyoruz.

Coğrafya en sevdiğim derstir.

Doğal çevreyle ilgili tüm sorunları coğrafya görerek giderebiliriz ve çözümler üretebiliriz.

Coğrafya çevremizi tanımamızı sağladığı için ve çevre faktörü insanı etkilediği için sosyal bilimci olarak gerekli buluyorum.

Coğrafya derslerinin harita eşliğinde işlenmesini ve insanlara çevre bilincini kazandırmasını istiyorum.

2. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Gerekli bir derstir.

Güzel ve zevkli bir derstir.

Coğrafya dersini çok seviyorum, her zaman işlenmesini istiyorum.

Daha derin bir şekilde verilmesini isterim. Hep aynı düzeyde gördüğümüz için sıkılıyoruz. Bir de doğal ortamda o yaşanan olayların gösterilmesini isterim.

Coğrafya gerçekten zevkli ve günlük hayatta faydalı bir derstir.

Coğrafya konuları çok zevklidir. Severek ders katılıyorum ve dersi anladığımı düşünüyorum. Daha doğrusu coğrafya dersinden bu yıl zevk almaya başladım.

Coğrafya dersi evreni tanımamıza katkıda bulunduğu için oldukça önemli bir derstir.

3. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Tarihe göre az ilgi duyduğum bir derstir. Ama buna rağmen çevremizi anlamamıza yardımcı olur v bilgilenmemizi sağlar.

Tarih ve coğrafya bölümün en güzel dersleridir.

Coğrafya normalde çok zevkli bir ders benimde en çok sevdiğim derslerden birisidir, ancak üniversitede coğrafyadan bayağı soğudum. Bunun hocalardan ve onların ders anlatımından kaynaklandığını düşünüyorum. Çünkü yeni gelen hocamızla dersi tekrar sevmeye başladığımı düşünüyorum.

Coğrafyada gereksiz bilgiler verilmediği sürece konuların anlatılması iyidir.

Zevk aldığım bir derstir.

Coğrafya yaşadığımız çevrede olup biten olayları anlamamıza yardımcı olur. Bizim o çevreyle uyum içinde yaşamamızı sağlar ve yaşamın bir çok alanında coğrafya vardır.

Coğrafya dersleri gayet zevkli geçmektedir. Fakat biraz daha ders sayıları artırılrsa iyi olur.

Coğrafya dersi oldukça zevkli bir derstir. Birçok gereksiz ders yerine coğrafya dersi konulabilir.

Coğrafya dersi işlenirken istatistik bilgilerine fazlaca yer verilmesinden yana değilim. Bana göre bu bilgiler zihin yorgunluğuna sebep olmaktan başka bir şey değildir. Merak edenler açsın İnternete baksın. Bize olayın mantığı verilsin.

Coğrafya yaşadığımız çevreyi bilmemizi neyin ne zaman nasıl oluştuğunu öğrenmemizi sağlıyor. Coğrafya insan için gerekli olan bir derstir. Ama insanı tek tek dünyada ne var ne yoksa hepsini gerekmesi saçma geliyor. Bence coğrafyayı öğretirken kişide diğer bir olayla karşılaştığı zaman ona yorum gücünün kazandırılması gerekiyor. Böylece kişi hem dersten zevk alır, hem de hayatı yorumlamayı öğrenir.

Coğrafya dersini laboratuarda işlemek istiyorum. Böyle daha verimli olacağımı düşünüyorum. Coğrafya günlük hayatta çok işe yarıyor.

Coğrafya konularını seviyorum, dersi sıkılmadan işliyorum.

Ders anlatımı konusunda materyal kullanılmasını isterim. Ezberi değil kavramayı amaç edinen ders anlatım yöntemlerini tercih ederim.

Coğrafya bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızla geliştiği küreselleşmenin ön plana çıktığı günümüzde bir zorunluluktur.

Çok fazla ezbere götürmeden öğrencilerin yorum yapabileceği şekilde ders işlenmelidir.
Coğrafya ders saatinin artırılmasını KPSS'ye yönelik sorularında işlenmesini istiyorum.
En sevdiğim derstir. Dersi hiç sıkılmadan dinliyorum.

4. sınıf öğrencilerinin görüşleri:

Coğrafya dersleri iyidir, hoştur. Birde yüksek not verilse iyi olacak.
Coğrafya dersinin çekiciliği hocaların anlatımına göre değişmektedir.
Coğrafya tamamen ezber bir ders değildir, yorum daha önemlidir.
Öğrenciyi fazla sıkmadan zevkle ders işlendiğini söyleyebilirim.

Çok gerekli bir ders memnunum, çok seviyorum.

İnsanların dünya üzerinde güvenli ve düzenli bir şekilde iskânı açısından çok gerekli olan bir disiplindir. Daha bu alanlarda uygulanması gerekir.

Coğrafyanın bilinmeyen yönlerinin bu dersin daha ayrıntılı bir şekilde anlatılmasını isterim.

Coğrafya konuları çok zevkli geçiyor. Coğrafyada konuların büyük bir kısmını güncelleştirebildiğimiz için daha anlaşılır bir ders.

Coğrafya dersinde sıkılıyorum ve daha farklı daha ilgi çekici bir biçimde işlenmesini isterim. Derste dikkatimi toplayamıyorum, dikkatim çok çabuk dağılıyor. Sevmediğim halde bir başkasına sevdirebilir miyim bilmiyorum.

Rakamsal veriler beynimize sokulmasa her şey çok güzel olacak. Kuru anlatım yerine birazda görsellik işin içine girse iyi olacak.